

EEN EEUW HALFSLACHTIG BESTUUR - *institutionele pathologie*

Waarom de nederlandse politiek hom noch kuit is

1. Bottom Line

De huidige groeiende vertrouwenscrisis in de nederlandse politiek is al lang geen incident meer, maar de manifestatie van ruim een eeuw aan *Haagse* bestuurscultuur. Sinds het begin van de vorige eeuw kenmerkt het nederlandse bestuurlijke centrum zich door het omzeilen van fundamentele keuzes via opeenvolgende mechanismen van *pacificatie*, *polderen* en *procesmanagement*. Deze structurele besluiteloosheid, aangestuurd door electorale *korte-termijn-logica*, heeft geresulteerd in een substantieel verlies aan overheidssturing op maatschappelijke transitie. Deze bestuurscultuur is geëvolueerd tot een vicieuze cirkel zonder enig zelfreinigend vermogen. Een implosie van het systeem is daarmee onvermijdelijk geworden.

2. Strategisch Frame

Het Nederlandse bestuurssysteem functioneert al ruim een eeuw als een gezapig risicomijdend consensus apparaat:

- *Pacificatie (vroeg tot midden twintigste eeuw)*: Consensus werd gekocht door overheidsgeld evenredig over de zuilen te verdelen zonder ideologische knopen door te hakken.
- *Poldermodel (midden twintigste eeuw)*: Scherpe keuzes werden politiek gladgestreken in eindeloze compromisstructuren om coalities te sparen.
- *Managementcultuur (late twintigste eeuw tot en met heden)*: Politieke visie werd vervangen door technocratisch procesmanagement en een obsessie met media-beeldvorming.

Elke periode bouwt voort op de vorige: risicomijdende consensus is tot gouden bestuursstandaard geëvolueerd, waardoor zelfcorrectie volstrekt onmogelijk is geworden.

3. Blinde Vlek

Binnen deze vicieuze cirkel functioneert het politiek-bestuurlijke systeem in een conceptueel isolement. Waar in het systeem interne procesbeheersing of polderakkoord als oplossingen gelden, percipieert de samenleving dit als als niets meer dan structurele symptoombestrijding. Deze fundamentele perceptiekloof ontnemt het systeem de maatschappelijke legitimiteit die noodzakelijk is voor effectieve crisisbeheersing.

4. Strategisch Advies

Stel vast dat een implosie van het *Haagse systeem* onvermijdelijk is. In plaats van interne reparatie moet er na implosie een volledig nieuwe generatie capabele politici en bestuurders, vrij van historische ballast, opstaan en de kar gaan trekken:

- Erken dat herstel van vertrouwen en het in lijn brengen van maatschappelijke perceptie dwingt tot een generatiewissel.
- Selecteer nieuwe bestuurders niet op basis van partijpolitieke loyaliteit of mediageniek gedrag, maar op inhoudelijke vakkennis, moreel kompas en vermogen om degelijk bestuur te leveren.
- Zorg ervoor dat politieke conflicten voortaan openlijk in het parlement worden uitgevochten waardoor keuzes weer transparant en navolgbaar worden.